

EKONOMI
HÖGSKOLAN
Lunds universitet

Nationalekonomiska institutionen
Ekonomihögskolan
Lunds universitet

Kandidatuppsats 10 p

Påverkar anställningsskyddet ungdomars situation på arbetsmarknaden i EU?

Emelie Anderby

Handledare: Inga Persson

Biträdande handledare: Mårten Walleto

Framlagd: 2007-02-02

Sammanfattning

Frågan om ett starkt anställningsskydd har en negativ effekt på arbetsmarknaden är kontroversiell. I uppsatsen belyses och analyseras frågan med fokus på hur anställningsskyddets styrka skulle kunna påverka arbetsmarknadssituationen för ungdomar. Teorier för att ungdomar skulle vara speciellt utsatta för anställningsskyddets negativa effekter och därmed till större del befinna sig i arbetslöshet eller ha tillfälliga anställningar i länder där anställningsskyddet är starkt redovisas. För att empiriskt testa anställningsskyddets effekt på ungdomsarbetslösheten och andelen ungdomar med tillfälliga anställningar används arbetsmarknadsdata för EU15 och OECDs index för anställningsskydd. Enklare korrelationsanalys utförs mellan styrka på anställningsskydd och ungdomsarbetslöshet, och mellan styrka på anställningsskydd och andel ungdomar med tillfälliga anställningar. Dessutom testas om ungdomar utgör en större andel av alla arbetslösa och alla med tillfälliga anställningar beroende på anställningsskyddets styrka i de olika länderna för att på så sätt undersöka om ungdomar kan sägas vara särskilt utsatta för negativa effekter av anställningsskyddet. Resultaten tyder på att det finns ett positivt samband mellan ungdomsarbetslöshet och styrka på anställningsskydd. Detta samband finns också mellan andelen ungdomar med tillfälliga anställningar och styrkan på anställningsskyddet. Däremot går det av korrelationstesten inte att se någon tendens till att ungdomar skulle vara särskilt utsatta för en svårare arbetsmarknadssituation på grund av ett högt anställningsskydd.

Nyckelord: Anställningsskydd, ungdomsarbetslöshet, tillfälliga anställningar, korrelationsanalys, arbetskraftsinvestering

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	4
1.1 FRÅGESTÄLLNING OCH SYFTE	5
1.3 METOD	6
1.4 UPPSATSENS AVGRÄNSNINGAR	6
1.5 DISPOSITION	7
2 ARBETSMARKNADSSITUATIONEN FÖR UNGDOMAR	8
2.1 UNGDOMSARBETSLÖSHETEN	8
2.2 <i>Samhällsekonomiska kostnader för ungdomsarbetslöshet</i>	10
2.2.1 <i>Offentligekonomiska kostnader</i>	10
2.2.2 <i>Individekonomiska kostnader</i>	11
2.2.3 <i>Sociala kostnader</i>	11
2.3 TILLFÄLLIGA ANSTÄLLNINGAR	12
3 TEORETISK ANALYSRAM	15
3.1 ARBETSKRAFTSINVESTERING	15
3.1.1 <i>Rörliga arbetskraftskostnader</i>	15
3.1.2 <i>Fasta arbetskraftskostnader</i>	16
3.1.3 <i>Avkastningen av arbetskraftsinvesteringen</i>	17
3.2 ARBETSMARKNADSLAGSTIFTNINGENS FUNKTION	17
3.2.1 <i>Anställningsskyddet</i>	18
3.2.2 <i>Hur påverkar anställningsskyddet arbetsmarknaden?</i>	19
3.3 VARFÖR SKULLE NEGATIVA EFFEKTER AV ETT STARKT ANSTÄLLNINGSSKYDD DRABBA UNGDOMAR?	20
3.3.1 <i>Insider – outsidermodellen</i>	21
3.3.2 <i>Imperfekt information på arbetsmarknaden</i>	21
3.4 BEDÖMA STYRKA PÅ ANSTÄLLNINGSSKYDD	22
3.4.1 <i>OECDs index för anställningsskyddslagstiftning</i>	23
3.5 REGLERING AV TILLFÄLLIGA ANSTÄLLNINGAR	24
4 EMPIRISKA ANALYSER	25
4.1 MÅTT PÅ ANSTÄLLNINGSSKYDD	25
4.2 MÅTT PÅ UNGDOMARS ARBETSMARKNADSSITUATION	26
4.3 ANSTÄLLNINGSSKYDDETS EFFEKT PÅ UNGDOMSARBETSLÖSHETEN	27
4.4 ANSTÄLLNINGSSKYDDETS EFFEKT PÅ ANDELEN INAKTIVA UNGDOMAR	29
4.5 EFFEKTER AV ANSTÄLLNINGSSKYDD PÅ ANDELEN UNGDOMAR SOM HAR TILLFÄLLIGA ANSTÄLLNINGAR ..	31
4.5.1 <i>Regressionsanalys</i>	34
5 SAMMANFATTANDE SLUTSATSER	36
REFERENSER	39
BILAGA 1	41

1 INLEDNING

Frågan om anställningsskyddets effekter på arbetslösheten, med fokus främst på ungdomsarbetslösheten, har på senare tid varit aktuell i den politiska debatten.

När Frankrikes premiärminister Dominique de Villepin i början av 2006 föreslog att man skulle införa ett första anställningskontrakt, CPE (Contrat Première Embauche), för att bekämpa den franska ungdomsarbetslösheten fick frågan mycket utrymme också i media. Förslaget innebar att anställningsskyddet inte skulle omfatta anställda yngre än 26 år utan arbetsgivare skulle ha rätt att säga upp ungdomar utan motivering, på kort eller inget varsel, under deras första två år i anställning. Om de unga arbetstagarna levde upp till de ställda kraven under de två åren skulle CPE därefter kunna övergå till ett fast anställningskontrakt med för dem gällande anställningsvillkor. Villepin menade att det nya kontraktet skulle ge en möjlighet för arbetsgivare att våga anställa ungdomar och därmed kunna bidra till att minska den franska ungdomsarbetslösheten. Motståndare till förslaget, som till stor del var ungdomarna själva, hävdade att ett införande av CPE skulle leda till att ungdomarna skulle få det ännu svårare att etablera sig på arbetsmarknaden, och att kontraktet endast medförde att fler ungdomar skulle ges otrygga tillfälliga anställningar. Förslaget ledde till våldsamma protester och demonstrationer runt om i Frankrike och i början av april 2006 drog Villepin tillbaka förslaget på grund av protesterna och ett allt svagare stöd för förslaget från det egna partiet (Sveriges Radio, 2006).

Inför riksdagsvalet 2006 var ungdomsarbetslöshetsproblemet en av de viktiga frågorna även i Sverige. Centerpartiets föreslog att man skulle införa ett ungdomsavtal liknande CPE för att lösa problemet. Avtalet skulle liksom CPE innebära att arbetsgivare gavs möjlighet att anställa ungdomar utan att de var täckta av anställningsskyddet. I motsats till CPE skulle dock kontraktet vara frivilligt, och villkoren skulle också vara bättre. Till exempel skulle avtalet ge rätt till ett avgångsvederlag på åtta procent efter tre månaders anställning för att ge en något säkrare inkomst (Centerpartiet.se, 2006). Tanken bakom både Centerpartiets och Villepins

förslag var densamma, att ett högt anställningsskydd bidrar till att ungdomar har det svårt att ta sig in på arbetsmarknaden.

Inom hela EU är frågan om anställningsskyddets effekt på ungdomarnas arbetsmarknadssituation av stort intresse. År 2003 rekommenderade EU-kommissionen medlemsländerna att se över och där så var lämpligt reformera överdrivet restriktiva element i anställningsskyddslagstiftningen, med hänsyn till behovet av både flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden (Official Journal of the European Union, 2003). Detta var enligt kommissionen en möjlighet för att underlätta för de grupper som har det svårast att ta sig in på arbetsmarknaden, varav ungdomar utgör en av de största.

Inom nationalekonomin är åsikterna gällande anställningsskyddets effekter på arbetsmarknaden ofta av motstridig natur. En del ekonomer hävdar att oron för att anställningsskyddet skulle vara en bidragande faktor till arbetslösheten är obefogad medan andra hävdar att anställningsskyddet har mycket skadliga effekter på arbetsmarknadens funktion och att speciellt vissa grupper på arbetsmarknaden på grund av dessa effekter kan ha svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Sedan 1990-talet har allt fler empiriska undersökningar av effekterna gjorts, men då de inte alltid har samma resultat så är det bland annat fortfarande en öppen fråga huruvida anställningsskyddet de facto har negativa effekter på ungdomars arbetsmarknadssituation.

1.1 Frågeställning och syfte

Med anledning av de olika åsikter som råder om huruvida anställningsskyddet verkligen har negativa effekter på ungdomars arbetsmarknadssituation fann jag det intressant att undersöka om det går att finna något empiriskt samband som tyder på att så skulle vara fallet utifrån arbetsmarknadsstatistiken. Många har som sagt empiriskt undersökt detta före mig, oftast har anställningsskyddets effekter på arbetslösheten studerats, både för alla och för speciella grupper på arbetsmarknaden. I den här uppsatsen har jag valt att studera effekterna på ungdomsarbetslösheten och jag kommer också att studera huruvida anställningsskyddet påverkar ungdomars möjlighet att få fast anställning. Det senare området är relativt outforskat. Syftet med den här studien är således att undersöka dels huruvida starkt

anställningsskydd medför högre ungdomsarbetslöshet än ett svagare skydd och dels huruvida anställningsskyddet har en effekt på andelen ungdomar med tillfälliga, och därmed otrygga, anställningar.

1.3 Metod

För att undersöka effekten av anställningsskydd på ungdomars situation på arbetsmarknaden vad gäller arbetslöshet och typer av anställningskontrakt använder jag i den här uppsatsen arbetsmarknadsdata för år 2005 från Eurostats databas för länder i EU15. Datan baseras på arbetskraftsundersökningar som gjorts kvartalsvis. Att EU15 valts som analysområde beror på att jag bedömer området vara tillräckligt stort för att kunna iaktta eventuella samband, att de olika länderna som ingår i EU15 har mycket gemensamt och inte skiljer sig alltför mycket åt rent kulturellt och att området inte använts förut för undersökningar av just anställningsskyddets effekt. Arbetsmarknadsdata finns dessutom tillgänglig för samtliga länder i området. För att kunna jämföra graden av anställningsskydd i de olika länderna använder jag det allmänt accepterade index som OECD skapat för hur starka regleringarna av arbetsmarknaden är i olika länder. Då inget index finns för Luxemburg har landet utelämnats ur analysen. Således baseras analyserna i uppsatsen på data för 14 av länderna i EU15¹.

1.4 Uppsatsens avgränsningar

Den här uppsatsen är en partiell analys av ungdomars arbetsmarknadssituation när det gäller arbetslöshet och tillfälliga anställningar. I uppsatsen analyseras endast om frekvensen av ungdomar i arbetslöshet och tillfälliga anställningar påverkas av styrkan på anställningsskyddet. Detta innebär att en hel del faktorer som också, och kanske i högre grad, påverkar ungdomars situation på arbetsmarknaden utelämnas. Mycket vikt har på EU-kommissionens inrådan lagts på utbildning och aktivering av ungdomar för att hjälpa dem in på arbetsmarknaden och därmed också minska arbetslösheten (Pascual, 2000). Hur mycket de olika länderna har valt att satsa på detta varierar och därför uppkommer olikheter mellan

---

¹ Data för följande 14 länder av de 15 i EU15 används: Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Holland, Italien, Irland, Tyskland, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige och Österrike

förutsättningarna för ungdomarna som inte direkt påverkas av anställningsskyddet. Hur utbildningssystemet är utformat påverkar dels hur många som befinner sig i utbildning, och därmed kanske inte räknas som arbetslösa, och dels hur inträdet på arbetsmarknaden fungerar. I de länder där utbildningen är tätt sammanknuten med arbetsmarknaden, som till exempel i Tyskland och Danmark, har det visat sig att ungdomar snabbare går från studier till arbete (Schröder, 2000). I uppsatsen behandlas ungdomar som en homogen grupp och ingen hänsyn tas därför till skillnader i ålder, kön, etnicitet, utbildning osv. Andra olikheter än styrkan på anställningsskyddet utelämnas alltså i min uppsats vilket givetvis kan tänkas snedvrída resultaten. Min analys är således av relativt enkelt slag men kan ändå väntas bidra med ökade kunskaper om huruvida ungdomars möjlighet att få arbete och fast anställning påverkas negativt av anställningsskyddet.

1.5 Disposition

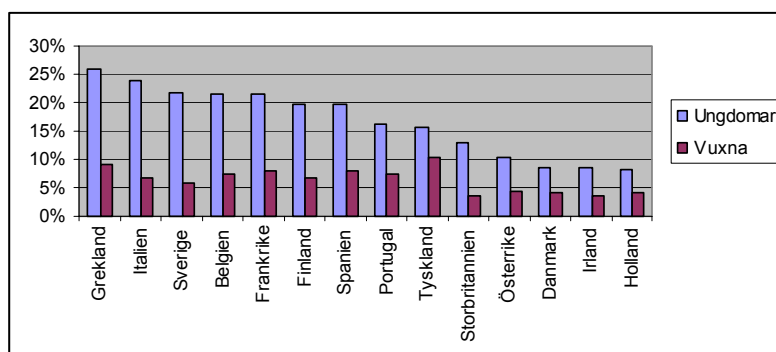
Uppsatsen består av 5 kapitel. I kapitel 2 presenteras hur situationen för ungdomar när det gäller arbetslöshet och andelen med tillfälliga anställningskontrakt såg ut 2005 som är det år som studeras i uppsatsen. I samma kapitel behandlas också varför de båda situationerna är problematiska. Kapitel 3 består av en teoretisk analys av hur och varför anställningsskyddet skulle kunna ha en effekt på ungdomarnas arbetsmarknadssituation. En kort beskrivning av arbetsmarknadslagstiftning och anställningsskydd ges också i kapitlet. För att testa teorierna i kapitel 3 så följer i kapitel 4 ett antal empiriska analyser av anställningsskyddets effekter. Här beskrivs också hur analyserna gjorts och hur de olika variablerna mätts. I ett sista kapitel avslutas uppsatsen med några sammanfattande slutsatser.

2 ARBETSMARKNADSSITUATIONEN FÖR UNGDOMAR

2.1 Ungdomsarbetslösheten

Ungdomsarbetslösheten är mycket hög i Europa och problemet diskuteras återkommande i samhällsdebatten.² Under de senaste tolv åren har ungdomsarbetslösheten i EU15 området minskat totalt sett, men nivån har under de senaste fem åren stigit något igen. Den genomsnittliga ungdomsarbetslösheten för EU15 låg 2005 på 16,7 procent, men det finns stora skillnader mellan länderna (Eurostat, 2005). Klart är att arbetslösheten bland ungdomar är mycket hög och att den i samtliga länder i EU15 är procentuellt sett högre än arbetslösheten bland vuxna. För EU15 området som helhet är ungdomsarbetslösheten cirka två till tre gånger så hög som arbetslösheten för vuxna, vilket illustreras i diagram 1. Ungdomsarbetslösheten är inte bara högre, utan skiljer sig också från de vuxnas genom att det finns större skillnader i arbetslöshetstalen mellan länderna.

Diagram 1: Arbetslöshet i EU15, 2005

² Ungdom definieras i det följande som en person mellan 15 och 24 år, medan vuxen definieras som en person mellan 25 och 54 år om inget annat anges.

Frågan om hur man ska kunna underlätta för ungdomar att etablera sig på arbetsmarknaden har sedan länge varit mycket uppmärksam. Olika åtgärder som syftar till att förenkla ungdomars väg till arbete har utvecklats. I EU har initiativ lett till att man startat Youthstart, ett speciellt ungdomsaktiveringsprogram. Programmet vänder sig främst till lågutbildade ungdomar, då dessa har visat sig ha svårast att ta sig in på arbetsmarknaden, och går ut på att främja innovativa projekt som underlättar integreringen av ungdomarna på arbetsmarknaden i EU-länderna (Youthstart, 2007). I samhällsdebatten anses det ofta att ungdomarna själva orsakat ungdomsarbetslöshetsproblemet. Anledningen till att de inte får jobb anges till exempel vara att de saknar tillräcklig utbildning eller motivation att aktivt söka arbete. Detta är en möjlig förklaring till problemet, men den här uppsatsen utgår i huvudsak från ett annat perspektiv, nämligen att regleringar på arbetsmarknaden utgör ett hinder för ungdomar att skaffa sig arbete.

Situationen för arbetslösa ungdomar skiljer sig en hel del från situationen för vuxna arbetslösa och behandlas därför som en separat fråga. I ungdomarnas fall är det ofta själva inträdet på arbetsmarknaden som inte fungerar. En av anledningarna till att ungdomar kan ha svårt att få en anställning är att de ofta saknar tidigare arbetslivserfarenhet, vilket är en motsats till situationen för vuxna arbetslösa som därför kan anses vara mer attraktiva att anställa. Många studier behandlar konsekvenserna av att vara arbetslös i tidig ålder och de flesta visar att dessa är allvarigare än vad de är för arbetslösa i vuxen ålder. Nordström Skans (2005) har undersökt ungdomsarbetslöshetens långvariga negativa effekter i Sverige. Han finner att tidig arbetslöshet ger en ökad risk för ytterligare arbetslöshetsperioder upp till 10 år senare i livet och dessutom en lägre total årsinkomst under samma period.

Att ungdomsarbetslösheten är ett så stort problem innebär också att mycket ekonomiska resurser läggs på att komma tillrätta med problemet. Ungdomsarbetslösheten innebär därför att samhällsekonomin utsätts för betydande kostnader. De samhällsekonomiska kostnaderna är av ett både direkt och indirekt slag. För att ge en uppfattning om deras storlek presenteras i nästa avsnitt en översikt av vilka de är.

2.2 Samhällsekonomiska kostnader för ungdomsarbetslöshet

Att bedöma storleken på de samhällsekonomiska kostnaderna för ungdomsarbetslöshet är ingen lätt uppgift. Båda direkta och indirekta kostnader uppkommer till följd av att ungdomar som vill och kan arbeta inte har möjlighet att få ett arbete. Dessutom leder arbetslösheten till att samhällsekonomiska resurser omfördelas. Detta är inte en kostnad för samhällsekonomin som helhet, men omfördelningen innebär en kostnad för dem från vilka resurser tas för att ges till andra. För att ge en uppfattning om vilka kostnader som drabbar samhällsekonomin och vilka omfördelningar som sker så presenteras i nästa avsnitt några offentligeconomiska, individeconomiska och sociala kostnader som uppkommer till följd av ungdomsarbetslösheten.

2.2.1 Offentligeconomiska kostnader

De direkta offentligeconomiska kostnaderna, såsom kostnader för arbetsmarknadspolitiska åtgärder och arbetsförmedling, är relativt enkla att beräkna. Men till dessa kommer än fler kostnader som kan vara både svåra att identifiera och framförallt att mäta. En av de större samhällsekonomiska kostnaderna för ungdomsarbetslösheten är all den uteblivna produktion som är en följd av att ungdomars arbetskraftspotential inte tas till vara. Detta leder också till att de offentligeconomiska resurserna drabbas av uteblivna skatteintäkter. För att beräkna storleken på den totala kostnaden av utebliven produktion kan man använda värdet av de arbetslösa ungdomarnas potentiella marginalprodukt (Elliott, 1991). Inte heller denna är enkel att bedöma, men ett möjligt sätt att skatta kostnaden skulle kunna vara att studera löner, som antas baseras på just marginalprodukten, för ungdomar med liknande egenskaper som de arbetslösa, men som befinner sig i arbete. Någon exakt bedömning av kostnadens storlek kan inte ges på detta sätt men klart är att den outnyttjade arbetskraften innebär att bruttonationalprodukten är påtagligt lägre än vad den skulle vara med en bättre fungerande arbetsmarknad.

De ovan beskrivna kostnaderna är kostnader som drabbar samhällsekonomin. Men de offentligeconomiska resurserna drabbas också av kostnader som inte är en kostnad ur ett

samhällsekoniskt perspektiv. Dessa är till exempel resurser som används till att stödja de drabbade individerna, till exempel genom arbetslöshetsersättning och socialbidrag, och alltså är mer av en omfördelning av de ekonomiska resurserna i samhällsekonin. Dessa resurser går till att minska de kostnader som de arbetslösa individerna drabbas av.

2.2.2 Individekonomiska kostnader

De individekonomiska kostnaderna består främst av utebliven inkomst för de arbetslösa ungdomarna. En hög ungdomsarbetslöshet innebär att många ungdomar inte ges en möjlighet att etablera sig i samhället genom att arbeta och försörja sig själva. Detta innebär en kostnad för individerna som dock ofta lindras av bidrag från de offentligeconomiska resurserna vilket diskuterades i ovanstående avsnitt. En anledning till att denna omfördelning av samhällseconomiska resurser görs är att de arbetslösa individerna därmed kan bibehålla en jämnare konsumtion under tiden i arbetslöshet, vilket förmodligen innebär välfärdsvinster. Individer som har ett arbete blir emellertid också drabbade av kostnader till följd av en hög ungdomsarbetslöshet. Eftersom de arbetslösa ungdomarna inte bidrar till skattebasen måste individer med arbete bidra desto mer. Detta utgör emellertid också en omfördelning och inte en kostnad i samhällseconomiskt perspektiv.

2.2.3 Sociala kostnader

Med sociala kostnader för ungdomsarbetslöshet avses kostnader som uppkommer till följd av att ungdomar står utanför arbetsmarknaden och är utan sysselsättning. Dessa kostnader är svårare att ha en uppfattning om än de direkta ekonomiska kostnaderna för de direkt berörda individerna i form av utebliven inkomst och kostnaderna för övriga individer i form av ökad skattebörda. Många studier har gjorts för att studera de negativa konsekvenser som arbetslöshet, och speciellt ungdomsarbetslöshet, innebär. Att många är arbetslösa innebär att stora delar av ungdomarna hamnar i utanförskap som både kan leda till att individernas välmående minskar och till att samhälleliga problem som till exempel kriminalitet och drogberoende ökar (Arnell Gustafsson, 2003). En av de indirekta kostnaderna för samhällsekonin är därför att de kostnader som orsakas av kriminalitet i samhället samt

kostnaderna för sjukvård kan väntas vara högre till följd av en hög ungdomsarbetslöshet. Risken att de arbetslösa ungdomarna hamnar i ett bidragsberoende ökar också, en situation som kan vara svår att ta sig ur. Att alla dessa konsekvenser sammantaget betyder att än fler samhällsekonomiska resurser går åt på grund av arbetslösheten är klart. En del studier har också påvisat att arbetslöshet i tidig ålder påverkar personens potentiella framtida produktivitet negativt och därför också minskar de framtida arbetsmöjligheterna (O'Higgins, 1997). Inom humankapitalteorin är det ett välkänt fenomen att humankapitalet, det vill säga de kunskaper som individen skaffat sig genom till exempel utbildning, deprecieras om de inte uppehålls genom användning. Om ungdomar som är arbetslösa inte studerar eller på annat sätt uppehåller sin humankapitalstock kan denna således förväntas deprecieras och en minskad produktivitet är därför en konsekvens (Gaëlle et Scarpetta, 2004). Detta är inte bara ett problem för individen utan för samhället i stort då den sammanlagda produktiviteten i samhället minskar. Att ungdomar är arbetslösa betyder också att familjebildning ofta senareläggs och fertiliteten sjunker (Arnell Gustafsson, 2003). I ett land som till exempel Sverige kan också detta vara ett problem då det föds för få barn för att arbetskraften ska kunna reproducera sig själv.

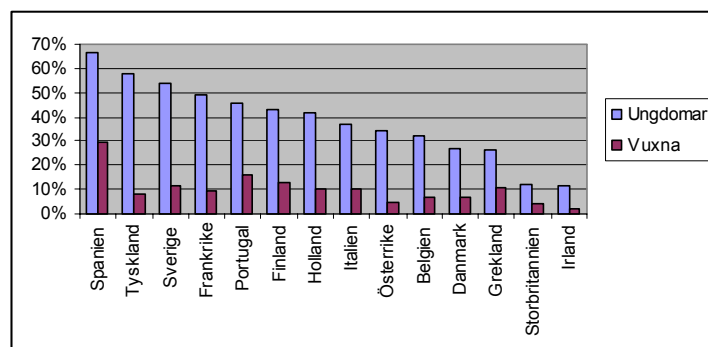
2.3 Tillfälliga anställningar

Ungdomar på arbetsmarknaden har i långt högre grad än vuxna arbetstagare tillfälliga anställningar.³ Anställningsformen gynnar arbetsgivare genom att de anställda är enklare att säga upp när det inte längre finns något behov för dem. Samtidigt är av samma anledning en tillfällig anställning en mycket osäker form av anställning för de anställda. Att just ungdomar innehar den största delen av de tillfälliga kontrakten är ganska naturligt då denna form av anställning är mest aktuell för personer som är nya på arbetsmarknaden och inte har tillräckliga meriter eller referenser som kan intyga att de är produktiva arbetstagare.

---

³ I uppsatsen analyseras inga skillnader på olika typer av tillfälliga anställningar, främst för att data för detta inte finns tillgänglig

Diagram 2: Tillfälliga anställningar i EU15, 2005

Trots att tillfälliga anställningar är en otrugg form av anställning är den inte nödvändigtvis en dålig anställning för den anställda (Walette, 2004). Nyttan av att ha ett arbete, om än otruggt, får förmodas vara högre än nyttan av att inte ha något arbete alls. Många ungdomar arbetar dessutom vid sidan av sina studier och kanske därför föredrar en tillfällig form av anställning framför en fast tjänst (Booth et al., 2002). Den tillfälliga anställningen kan i bästa fall också vara en språngbräda till en fast anställning, på den specifika arbetsplatsen där arbetstagaren visat sig vara produktiv, eller på en ny arbetsplats med hjälp av referenser och erfarenhet från den tillfälliga anställningen.

En tillfällig anställning ger den anställda lägre nytta än en fast anställning med dess högre anställningstrygghet om arbetstagaren inte föredrar en tillfällig anställning vilket oftast får förmodas vara fallet. Eftersom anställningen skulle kunna tänkas förbättra chanserna att få fast anställning senare kan dock perioden med lägre nytta än vad den anställda skulle önska resultera i högre nytta senare i livet. Wallette (2004) sammanställer empirisk forskning på området och finner att de tillfälliga anställningarna dock kan vara mer av ett hinder för möjligheten att få fast anställning. Anledningen till detta är bland annat att arbetstagare med tillfälliga anställningskontrakt ofta ges mindre möjlighet till vidareutbildning på arbetsplatsen vilket gör att deras produktivitet relativt arbetstagare med fasta anställningskontrakt inte stiger lika mycket under samma tid på arbetsplatsen. Risken att ungdomar hamnar i en situation där de går från tillfällig anställning till ny tillfällig anställning har visat sig vara hög (Booth et al., 2002).

Vid upp och nedgångar i ekonomin kan de tillfälligt anställda fungera som en buffert för arbetsgivaren eftersom de är lätta att säga upp (Booth et al., 2002). En hög flexibilitet på

arbetsmarknaden är viktig då det ger förutsättningar för låg arbetslöshet och framförallt en lägre långtidsarbetslöshet (Borjas, 2005). Att ha tillfälligt anställda kan alltså vara ett sätt att undvika de kostnader som ett starkt anställningsskydd innebär vid behov av uppsägning av personal. För att undvika att arbetsgivare överanvänder sig av tillfälliga anställningskontrakt har man som en del av anställningsskyddet i alla EU15 länder fastställda regler för hur och när de får användas. Andelen tillfälliga anställningar på arbetsmarknaden skulle utan reglering förmodligen öka och i värsta fall resultera i att en sekundär arbetsmarknad med lägre löner och sämre anställningsvillkor än den primära arbetsmarknaden uppstår (Walette, 2004).

3 Teoretisk analysram

3.1 Arbetskraftsinvestering

Den grundläggande förutsättningen för en låg arbetslöshet är att det finns efterfrågan på arbetskraft bland företagen på marknaden. Företagens beslut att nyanställa likställs i den ekonomiska litteraturen med ett investeringsbeslut. För att beslutet att investera i nya arbetstagare ska fattas fordras det liksom för alla investeringsbeslut att investeringen är lönsam, det vill säga att kostnaderna för investeringen täcks av avkastningen. För att beslut om investering i ny arbetskraft ska tas måste det diskonterade värdet av den produktion som den sist anställda bidrar med vara lika stort som det diskonterade värdet av kostnaden för anställningen. Anledningen till att diskonterade värden används är att kostnaden ofta är högst i början av anställningen på grund av de kostnader som uppkommer vid nyanställning medan den förväntade vinsten av anställningen uppkommer först när arbetstagaren lärt sig arbetet (Elliott, 1991). De kostnader som arbetsgivaren måste ta hänsyn till vid investeringsbeslutet är av två slag, rörliga och fasta.

3.1.1 Rörliga arbetskraftskostnader

Med rörliga arbetskraftskostnader menas den typ av kostnader som varierar med antalet timmar som de anställda arbetar (Elliott, 1991). Lönekostnader är den största rörliga arbetskraftskostnaden. Till viss del kan lönekostnaden justeras av arbetsgivarna själva, men lönerna kan inte vara lägre än lagstadgad minimilön eller de lönenivåer som bestäms av kollektivavtal. Eftersom de rörliga arbetskraftskostnaderna inte kan sänkas under en viss nivå är det nödvändigt för arbetsgivare att istället justera arbetskraftens storlek vid nedgångar i

ekonomin (Elliott, 1991). Att säga upp personal är dock ofta både kostsamt och svårt, dels för att det humankapital som arbetstagarna skaffat sig på arbetsplatsen går förlorat och dels för att anställningsskyddet reglerar hur uppsägning ska gå till, och eventuell ger rätt till ekonomisk ersättning för de uppsagda arbetstagarna. Dessa typer av kostnader är fasta arbetskraftskostnader vilka också måste värderas innan ett nyanställningsbeslut kan tas.

3.1.2 Fasta arbetskraftskostnader

De fasta kostnaderna som är av vikt när beslut om nyanställning tas är dels engångskostnader och dels återkommande kostnader (Elliott, 1991). En stor del av engångskostnaderna uppkommer direkt vid nyanställning, till exempel kostnader för annonsering och anställningsintervjuer. Dessa påverkas inte av vilka arbetstagare som anställs. Upplärningskostnader är en annan stor utgift för nyanställda arbetstagare, hur stor påverkas givetvis i viss mån av arbetstagarens tidigare erfarenhet och förmåga att lära. En annan engångskostnad som påverkas av den anställdas produktivitet är kostnad för eventuell uppsägning. Ju högre risk att arbetstagare som anställs inte är så produktiva som förväntat, desto högre är också risken att en uppsägningskostnad blir aktuell. Uppsägningskostnadernas storlek påverkas av anställningsskyddslagstiftningen som anger om uppsagd personal ska ges en ekonomisk ersättning, och hur långt varsel anställda som sägs upp måste få. Inom nationalekonomin är ett vanligt sätt att analysera hur anställningsskyddet påverkar arbetsmarknaden att likställa skyddet med just en kostnad för arbetsgivaren, ju högre skyddet är desto högre blir uppsägningskostnaden (OECD Employment Outlook, 2004).

En del av de återkommande fasta kostnaderna för anställda påverkas i likhet med nyanställningskostnaderna inte av arbetstagarens egenskaper, dessa är kostnader för att till exempel upprätthålla en god arbetsmiljö och skapa trivsel på arbetsplatsen. Andra återkommande kostnader påverkas i större grad av arbetstagaren själv, till exempel kostnader för frånvaro från arbetsplatsen. Beroende på lagstiftningen så kan arbetsgivaren vara skyldig att ge den anställda ekonomisk ersättning vid frånvaro, till exempel vid sjukdom. Även om ingen ekonomisk ersättning krävs så utgör frånvaron ändå en kostnad för arbetsgivaren, nämligen värdet av den uteblivna produktionen.

3.1.3 Avkastningen av arbetskraftsinvesteringen

Att i förhand bedöma en arbetssökandes produktivitet och därmed hur mycket värdet av denna produktivitet förväntas vara är mycket svårt, anställningsprocessen är därför ofta både lång och kostsam. Att anställa fel person, dvs. en person som inte är så produktiv som beräknat, kan vara en förlustinvestering för företaget. Arbetsgivarens främsta redskap för att kunna bedöma potentiella arbetstagares produktivitet är att kontrollera CV:n och att göra anställningsintervjuer. Rekommendationer från tidigare arbetsgivare eller andra referenser kan säkerställa att arbetstagarens angivna kvalifikationer och förutsättningar för att klara av det sökta arbetet stämmer. Tidigare arbetslivserfarenhet bidrar på det här viset till arbetsgivarens möjlighet att göra en riktig bedömning av arbetssökandes förväntade produktivitet på arbetsplatsen och är därför av stor vikt för att en anställning ska ske. Ju högre kostnaderna för en misslyckad anställning är, desto viktigare är det att företaget gör en noggrann och riktig bedömning i förhand. Eftersom ungdomar är nya på arbetsmarknaden och därmed inte har mycket tidigare arbetslivserfarenhet så har de svårt att intyga att de är värda att ges en chans. Detta är en av anledningarna till att ett högt anställningsskydd kan tänkas påverka ungdomars möjlighet att få ett arbete mer än det påverkar vuxna vilket diskuteras i avsnitt 3.3.

3.2 Arbetsmarknadslagstiftningens funktion

I alla EU15 länder regleras relationen mellan arbetsgivare och arbetstagare av någon form av lagstiftning. Arbetsmarknadslagstiftningen finns till för arbetstagarna och ökar deras välmående genom lagstadgad rätt till en god arbetsmiljö och anställningsvillkor (OECD Employment Outlook, 2004). Tack vare lagstiftningen ges arbetstagarna möjlighet att göra sin röst hörd på arbetsplatsen och därmed ha inflytande över sin situation på arbetsmarknaden. Arbetstagarna ges grundläggande rättigheter vid anställning såsom rätt till föräldraledighet, semester, god arbetsmiljö, likabehandlande, sjukersättning och rätten att vara ansluten till en fackförening. Givetvis är arbetsmarknadslagstiftningen inte den samma i de olika länderna i EU15, men i den här uppsatsen kommer inte skillnaderna att studeras närmare. Lagstiftningen kan visserligen i sin helhet tänkas påverka ungdomsarbetslösheten just genom att den ställer krav på arbetsgivarna när det gäller anställningsförhållanden men i uppsatsen fokuseras endast på den bit som utgör anställningsskyddet.

3.2.1 Anställningsskyddet

Anställningsskyddet är den del av arbetsmarknadslagstiftningen vars huvudsakliga funktion är att skydda och trygga arbetstagarnas anställning och inkomst. På grund av moral hazard och adverse selection problematik är ett lagstiftat anställningsskydd det enda möjliga sättet för arbetstagare att vara försäkrade mot förlust av inkomst på arbetsmarknaden (Young, 2003).

Addison (2001) beskriver arbetsmarknadslagstiftningen som en begränsning av arbetsgivares möjlighet att använda sig av arbetskraft. Lagarna som rör anställningsskyddet anger villkor för anställning, vilka anställningskontrakt som får användas när och hur, och regler för uppsägning av personal. När det gäller att göra sig av med arbetskraft skiljer man i Europa på uppsägningar och avskedanden. Avskedande används då arbetstagaren grovt åsidosatt sina förpliktelser på arbetsplatsen och omfattas inte av de regler som gäller vid uppsägning (Edin et Holmlund, 1993). De lagar som främst rör anställnings- och uppsägningsförfaranden kan antas vara de som främst påverkar arbetsgivares anställningsbeslut. Lagarna kan ange vad som är saklig grund för uppsägning, turordning vid uppsägning och företrädesrätt vid återanställning av personal. Också varseltider och eventuellt avgångsvederlag eller annan form av ekonomisk ersättning vid uppsägning regleras av lagstiftningen.

I de olika länderna i EU15 är anställningsskyddet utformat på olika sätt och fungerar därför givetvis också olika i de olika länderna. I uppsatsen kommer dessa skillnader inte att analyseras i detalj, för att analysera anställningsskyddets effekter på ungdomars arbetsmarknadssituation kommer OECDs index för graden av anställningsskydd att ensamt användas som mått på hur starkt de olika ländernas anställningsskydd är. Anställningsskyddet påverkar både arbetsgivare och arbetstgares beteende på arbetsmarknaden. Uppsatsens fokus ligger dock främst på hur anställningsskyddet påverkar arbetsgivarnas vilja och förmåga att anställa och säga upp arbetstagare då det är det som kan tänkas påverka ungdomarnas arbetsmarknadssituation.

3.2.2 Hur påverkar anställningsskyddet arbetsmarknaden?

Frågan om anställningsskyddets effekter på arbetsmarknadens funktion är kontroversiell. Ekonomer är oense om effekternas storlek och riktning, en del hävdar att det är onödigt att oroas över starkt anställningsskydd medan andra menar att just starkt anställningsskydd har mycket negativa effekter på arbetsmarknadens funktion (OECD, 2004). I det här avsnittet kommer några av de teorier som finns rörande positiva och negativa effekter på arbetsmarknaden att presenteras.

Positiva effekter av anställningsskydd

Anställningsskyddet ger arbetstagare rätt till en säker anställning och inkomst. Att känna trygghet på arbetsplatsen är viktigt för de flesta individer, och anställningsskyddet bidrar därför till arbetstagarnas välmående. Med en tryggad inkomst ökar sannolikt arbetstagarnas konsumtion då behovet att spara för framtida konsumtion inte är lika stort. Den ökade konsumtionen innebär större efterfråga på marknaden och högre omsättning i samhällsekonomin.

När anställningsskyddet är högt är relationen mellan anställda och arbetsgivare relativt stabil. Båda parterna kan känna tilltro till att anställningskontraktet är varaktigt och därmed öppnas möjligheter för humankapitalinvestering på arbetsplatsen (Cazes et. Nesporova, 2003). Arbetsgivare ges incitament att satsa resurser på vidareutbildning av sina anställda och de anställda i sin tur att satsa på att vidareutbilda sig och höja sin produktivitet på arbetsplatsen (Pierre och Scarpetta, 2004). Utan säkra anställningskontrakt skulle produktivitetshöjande åtgärder vara en mer riskabel investering, när anställningen plötsligt kan upphöra är risken stor att avkastningen aldrig realiserar. Ett starkt anställningsskydd kan alltså både ge förutsättningar för en ökad produktivitet bland anställda på arbetsmarknaden och en högre konsumtion, förutsättningarna för att företag kan expandera och att fler arbetstillfällen skapas är därmed goda.

Negativa effekter av anställningsskydd

En av anställningsskyddets funktioner är att skydda de existerande jobben genom att försvåra uppsägningar. Inflödet till arbetslöshet kan därför förväntas vara lägre än det skulle vara utan anställningsskydd. Samtidigt försvårar anställningsskyddet också nyanställningar eftersom

arbetsgivarna måste ta hänsyn till att det är svårt och kostsamt att bli av med anställda som visar sig vara mindre produktiva än förväntat, eller som inte längre fyller en funktion. Antalet nyanställningar kan därför också förväntas vara lägre och därmed också utflödet från arbetslöshet. Individuella arbetslöshetsperioder har empiriskt visats bli längre på grund av de båda effekterna (se t.ex. Edin och Holmlund, 1993). En flexibel arbetsmarknad som anpassar sig snabbt vid konjunktursvängningar och teknologiförändringar är viktigt för samhällsekonomins effektivitet. Empiriska undersökningar har som förväntat visat att ett högt anställningsskydd inverkar negativt på arbetsmarknadens anpassningsförmåga (Scarpetta, 2004). Om nettoeffekten av anställningsskyddets effekter på arbetslöshetens storlek är positiv eller negativ återstår dock att besvara.

Ytterligare en negativ effekt av ett starkt anställningsskydd vid fasta anställningar är att det kan ge upphov till segregation på arbetsmarknaden. Arbetstagare som har fasta anställningar är skyddade av anställningsskyddet och är enligt Assar Linbeck och David Snowers insider-outsider teori att betrakta som insiders. Arbetstagare som har tillfälliga anställningskontrakt eller som är arbetslösa är i det här fallet outsiders eftersom de inte omfattas av anställningsskyddet. Teorin om insiders och outsiders på arbetsmarknaden är en av de teorier som kan förklara varför anställningsskyddet kan tänkas ha en negativ påverkan på ungdomars möjlighet att få arbete.

3.3 Varför skulle negativa effekter av ett starkt anställningsskydd drabba ungdomar?

Det finns anledning att tro att anställningsskyddet påverkar olika grupper i samhället på olika sätt. Den här uppsatsens syfte är att undersöka om ungdomar är en grupp vars arbetsmarknadssituation påverkas negativt av ett högt anställningsskydd. Tidigare empiriska undersökningar har bland annat visat att så kan vara fallet och att kvinnor också kan vara utsatta för samma negativa effekt (OECD, 2004). I det här avsnittet kommer två teorier som kan förklara att arbetsmarknadssituationen för ungdomar skulle kunna tänkas påverkas mer än den för vuxna att diskuteras.

3.3.1 Insider – outsidermodellen

Ungdomar är nya på arbetsmarknaden och kan därför i högre grad än vuxna tänkas befinna sig i en situation där de inte omfattas av anställningsskyddslagstiftningen, till exempel i tillfälliga anställningar eller arbetslöshet. Därför gynnas de inte av att uppsägningar försvåras utan drabbas istället av att personalomsättningskostnaderna är höga och nyanställningar därför är mindre frekventa. Därmed är de enligt insider-outsider modellen att betrakta som outsiders. Modellen går ut på att insiders på grund av att de är skyddade av lagstiftningen har inflytande över lönebildning och arbetsförhållande och med sitt starka marknadsinflytande kan komma att hålla sig kvar på arbetsplatser på outsiders bekostnad eftersom de inte tar hänsyn till outsiders intressen (Helmbring, 2005). Även om insiders inte är så produktiva kan arbetsgivare på grund av de höga uppsägningskostnaderna ha svårt att säga upp personal och outsiders möjlighet att ta sig in på arbetsmarknaden blir därmed låg.

Utöver insider-outsider modellen kan man också finna belägg för att effekten av ett starkt anställningsskydd skulle kunna tänkas vara negativ för ungdomars arbetsmarknadssituation i teorin om imperfekt information på arbetsmarknaden.

3.3.2 Imperfekt information på arbetsmarknaden

Eftersom risken att behöva säga upp en nyanställd arbetstagare tas med i anställningsbeslutet så kan beslutet att anställa ungdomar vara speciellt känsligt för ett högt anställningsskydd. Det höga anställningsskyddet innebär att kostnaden vid uppsägning av anställda är hög. Eftersom ungdomar ofta är nya på arbetsmarknaden och saknar erfarenhet och referenser som kan stärka att de är produktiva är det svårare för arbetsgivare att bedöma deras potential. Därmed är risken att ett felaktigt anställningsbeslut tas högre om en ungdom anställs än om en person med tidigare arbetserfarenhet väljs. Med ett lägre anställningsskydd kanske den högre risken skulle vara värd att ta eftersom skillnaden i förväntad uppsägningskostnad då blir lägre trots att risken är densamma. Risken skulle kunna justeras för med en lägre ingångslön för de unga nyanställda som saknar tidigare arbetserfarenhet, men utrymme för detta kan vara litet på grund av lagstadgad minimilön eller kollektivavtal. Givetvis kan en ung person vara minst lika produktiv som en äldre, men problemet är att arbetsgivare inte kan veta vilka som är

produktiva, eftersom det finns imperfekt information på marknaden. Med imperfekt informationen menas i det här fallet att arbetsgivare inte kan se den arbetssökandes produktivitet i förhand och detta gäller givetvis för alla arbetssökande. Personer med tidigare erfarenhet och referenser har dock möjlighet att intyga sin angivna produktivitet och blir därmed ett säkrare val. Ett högt anställningsskydd skulle därför kunna drabba unga arbetssökande relativt äldre.

3.4 Bedöma styrka på anställningsskydd

Eftersom anställningsskyddet inte kan mätas i kardinala termer så är det svårt att bedöma hur starkt ett lands skydd är jämfört med ett annat. Vad är till exempel starkast, ett anställningsskydd med lång varseltid och lågt avgångsvederlag eller ett med kort varseltid och högt avgångsvederlag? Förutom komplikationer när det gäller att avgöra vilka komponenter i anställningsskyddet som bidrar, och med hur mycket de bidrar, till att ett anställningsskydd är starkt uppstår också andra problem. Hur starkt ett anställningsskydd är beror inte bara på vad som fastställts i lagstiftningen utan också hur hård kontroll och straff vid lagbrott är, det vill säga hur högt det effektiva anställningsskyddet är. Om arbetsgivare som inte följer anställningsskyddet inte blir straffade för detta så förväntas inte anställningsskyddet påverka arbetsmarknadens funktion i någon högre utsträckning. Ytterligare ett problem med att bedöma hur starkt anställningsskydd arbetstagarerna har är att en del länders fackföreningar är starka aktörer på arbetsmarknaden. I länder med lågt lagstiftat anställningsskydd kan alltså uppsägningsförfaranden ändå tänkas vara hårt styrda av kollektivavtal.

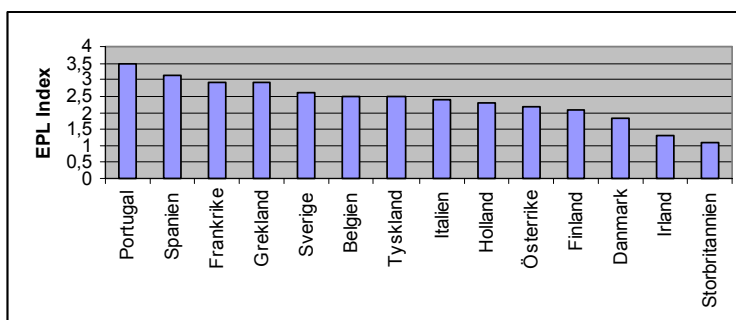
På grund av svårigheterna med att jämföra anställningsskyddet mellan länder har en hel del arbete lagts ner på att skapa index för styrkan av lagstiftningen i olika länder. Då anställningsskyddet kan vara en viktig aspekt för en välfungerande arbetsmarknad är det av stort intresse att kunna undersöka dess effekter varför indexen är till stor hjälp. Olika index finns tillgängliga, ett av dem som används mest är OECDs index, vilket också har visat sig stämma bra överens i ordinala termer med många andra index.

3.4.1 OECDs index för anställningsskyddslagstiftning

Empiriska undersökningar av effekterna av anställningsskyddet på arbetsmarknadens funktion har varit av ökat intresse sedan 1990-talet (OECD Employment Outlook, 2004). För att underlätta dessa undersökningar behövde man ett sätt att mäta graden av denna lagstiftning och till följd av detta skapade OECD 1999 ett övergripande index för hur starka anställningsskydden är i olika OECD länder. Indexet är en vidareutveckling av ett tidigare anställningsskydds index som gjorts av Grubb och Wells redan år 1993. OECD tillförde ytterligare aspekter till bedömningen av hur hårt reglerad arbetsmarknaden är i form av anställningsskydd, en av de största var ett index för reglering av kollektiva uppsägningar. Sedan indexet skapades har det uppdaterats, senast år 2003. Att hitta ett precist mått på hur en lagstiftning som rör så vitt skilda saker som anställningsskyddslagstiftningen är givetvis inte möjligt. OECDs index har dock visat sig stämma bra överens med andra mått på styrka av anställningsskydd och anses därför vara en godtagbar värdering av styrka på anställningsskyddet i den här uppsatsen. Indexet inkluderar variabler för hur starkt det effektiva skyddet är, vilket är betydelsefullt då det gäller anställningsskyddets effekt på arbetsgivares vilja och förmåga att anställa ungdomar.

Det övergripande indexet består av tre olika index vilka går att separera. Index för *skydd mot uppsägning*, index för *reglering av användandet av tillfälliga anställningskontrakt*, och index för *skydd mot kollektiva uppsägningar*. I index för skydd mot uppsägning inkluderas både indirekta kostnader för hur svårt det är att säga upp en arbetstagare och också den direkta kostnaden för uppsägning, dvs. eventuellt avgångsvederlag och storleken på detta.

Diagram 3: OECDs övergripande index för anställningsskydd, 2003

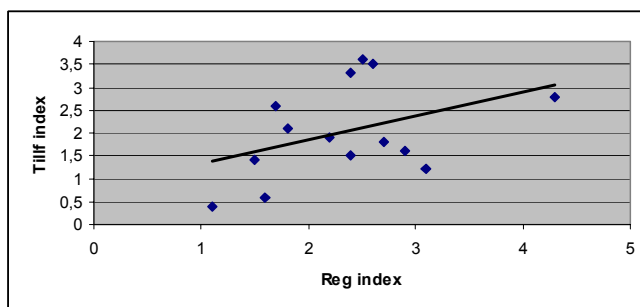
Källa: OECD Employment Outlook 2004

Ett högre index innebär starkare anställningsskydd vilket alltså innebär att av de 14 länderna har Portugal starkast och Storbritannien svagast anställningsskydd.

3.5 Reglering av tillfälliga anställningar

Med ett starkt skydd mot uppsägningar vid fasta anställningar kan det vara frestande för arbetsgivare att istället använda sig av tillfälliga anställningskontrakt då arbetstagaren blir betydligt enklare att säga upp om det skulle behövas. För att undvika att dessa former av kontrakt överanvänds regleras också användandet av de tillfälliga anställningskontrakten (Booth et al., 2002). OECDs index för anställningsskydd inkluderar som sagt index för både uppsägningsskydd och reglering av användandet av tillfälliga anställningskontrakten. De båda indexen ges samma vikt av det övergripande indexet, 0,4. Dessutom inkluderas skydd mot kollektiva uppsägningar men ges en lägre vikt, 0,2, och påverkar inte det övergripande indexets storlek mycket. För att se hur index för uppsägningsskydd och reglering av tillfälliga anställningar är korrelerade sätts de i relation till varandra i diagram 4. Korrelationen är positiv, 0,42, vilket betyder att länder med högt uppsägningsskydd också ofta har stark reglering av de tillfälliga anställningarna. Detta är inte förvånande då de tillfälliga anställningskontrakten kan vara ett sätt för arbetsgivare att undvika det kostsamma anställningsskyddet. För att förhindra detta är en hårdare reglering av de tillfälliga anställningarna motiverad. I det motsatta fallet, då anställningsskyddet för fasta anställningar är lågt, finns det inte något behov av att reglera de tillfälliga anställningarna eftersom skillnaden i anställningstrygghet är liten.

Diagram 4: Samband mellan OECDs index, 2003⁴

⁴ Index för uppsägningsskydd = reg index, index för reglering av tillfälliga anställningar = tillf index

4 Empiriska analyser

För att testa teorin om att ett starkt anställningsskydd påverkar ungdomars arbetsmarknadssituation negativt undersöks i detta avsnitt om det genom enklare test empiriskt går att finna något som tyder på detta. Testen består av korrelationer av de olika variablerna som sätts i relation till varandra. Några statistiskt signifikanta resultat kan inte ges med denna metod, men korrelationerna kan ge en idé om hur det ser ut att fungera och skulle kunna utgöra en grund för vidare studier i ämnet.

I kapitlets första avsnitt diskuteras vilka mått som använts för att analysera anställningsskydd och ungdomarnas arbetsmarknadssituation. Därefter följer presentation och analys av korrelationstesten. Uppsatsen avslutas sedan med en kort sammanställning och diskussion av resultaten.

4.1 Mått på anställningsskydd

För att kunna analysera huruvida styrkan på anställningsskyddet i de 14 länderna påverkar ungdomsarbetslösheten och frekvensen av ungdomar med tillfälliga anställningar behövs ett generellt mått på styrkan av anställningsskyddet. OECDs index över reglering av arbetsmarknaden kommer här att användas i detta syfte. Indexet är skapat just för att kunna göra empiriska undersökningar av anställningsskydd på arbetsmarknaden och anses därför vara tillräckligt bra för att kunna användas som mått i den här analysen. Ett problem med indexet är dock att det inte är lineärt. Detta innebär att skillnaden i hur anställningsskyddet kan tänkas påverka ungdomarnas arbetsmarknadssituation när indexet varierar mellan 1 och 2 förmodligen inte är den samma som när indexet varierar mellan 3 och 2, vilket kan påverka resultatet av korrelationerna i analysen.

När effekten av anställningsskyddet på ungdomsarbetslösheten testas kommer endast det övergripande indexet för regleringen av arbetsmarknaden att användas. Då effekten av anställningsskyddet på hur stor andel av de arbetande ungdomar som har tillfälliga anställningskontrakt analyseras så är det dock inte längre lika klart vilket index, det vill säga vilken eller vilka delar av det övergripande indexet, som bör användas. Detta diskuteras vidare i avsnitt 4.5.

4.2 Mått på ungdomars arbetsmarknadssituation

För att undersöka sambandet mellan arbetsmarknadssituationen för ungdomar och anställningsskyddets styrka i de 14 länderna i EU15 har jag använt arbetsmarknadsdata från Eurostats databas. Databasen baseras på arbetskraftsundersökningar som gjorts kvartalsvis. I den här analysen används genomsnittet av datan för de fyra kvartalen år 2005 som är det senaste år för vilket det finns komplett data.

För att analysera ungdomars arbetsmarknadssituation studeras svårigheten att få jobb för unga och ungdomars möjlighet att få fasta anställningskontrakt. Som indikation på möjlighet att få ett fast anställningskontrakt används data över andelen anställda med tillfälliga anställningskontrakt, det vill säga motsatsen till fasta anställningskontrakt. Då det antas att en fast anställning skulle önskas framför en tillfällig så anses data över andelen ungdomar med tillfälliga kontrakt vara ett sätt att bedöma svårigheten att få ett fast.

För att kunna göra en jämförande studie av svårigheten att få jobb för unga i de olika länderna behövs ett rättvisande sätt att mäta detta. Det vanligaste sättet är att använda ungdomsarbetslöshetsdata, det vill säga data som anger hur stor andel av de ungdomar som står till arbetsmarknadens förfogande som är arbetslösa. Men detta mått är inte nödvändigtvis det bästa när det gäller att titta på hur anställningsskyddet påverkar ungdomarnas chans att få jobb. Om en stor del av ungdomarna väljer att stå utanför arbetsmarknaden på grund av att de bedömer sina chanser att få ett arbete som små kan det procentuella arbetslöshetsmättet vara missvisande. Istället skulle inaktiviteten bland ungdomarna kunna användas, som ett

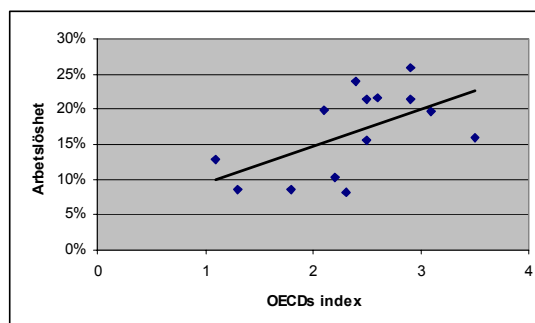
alternativt mått (Schröder, 2000).⁵ Andra mått som till exempel arbetskraftsdeltagandet på arbetsmarknaden skulle också kunna användas. I den här uppsatsen kommer dock endast data rörande arbetslöshet och inaktivitet att användas.

I de följande två avsnitten undersöks om styrkan av anställningsskyddet har någon synbar effekt på ungdomsarbetslösheten och andelen ungdomar som är inaktiva. Sedan undersöks huruvida ett starkare anställningsskydd medför att en större andel ungdomar på arbetsmarknaden har tillfälliga anställningskontrakt.

4.3 Anställningsskyddets effekt på ungdomsarbetslösheten

Enligt ekonomisk teori skulle ett starkt anställningsskydd kunna förväntas bringa ungdomar som vill in på arbetsmarknaden problem. Ungdomsarbetslösheten förväntas därför vara högre i länder med starkare anställningsskydd än i länder med svagare skydd. För att testa om detta verkar stämma så sätts ungdomsarbetslösheten i relation till anställningsskyddet (diagram 5). Precis som teorin förutsäger så är variablerna positivt korrelerade, korrelationen ligger dock på 0,57 och är alltså inte speciellt hög.

Diagram 5: Samband mellan anställningsskydd och ungdomsarbetslöshet, 14 EU-länder

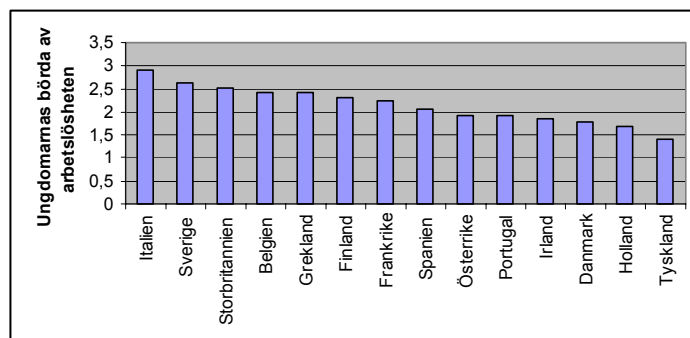

Enligt teorin kan ungdomar också tänkas vara en grupp som är särskilt utsatta för de negativa effekterna av ett starkt anställningsskydd. Om så är fallet bör ungdomar i länder med starkt

⁵ Med inaktivitet menas andelen ungdomar som inte studerar, inte har något arbete och som inte heller aktivt söker arbete

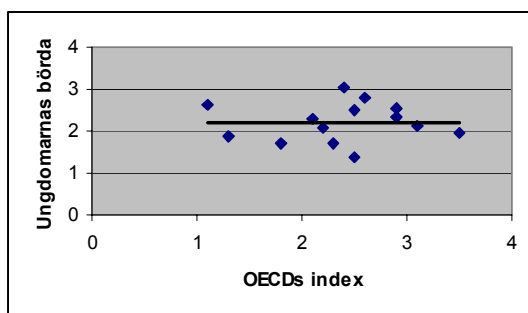
anställningsskydd bära en större andel av den totala arbetslösheten. För att finna hur stor ungdomarnas ”börda” av arbetslösheten i de olika länderna är så relateras ungdomarnas arbetslöshetstal till det totala arbetslöshetstalet. Data och beräkningar av dessa relationstal kan studeras i bilaga 1, resultatet presenteras i diagram 6.

Diagram 6: Ungdomarnas börda av den totala arbetslösheten, 14 EU-länder

Italienska ungdomar bär den största andelen av den totala arbetslösheten medan ungdomar i Tyskland bär den minsta. Att just Tyskland lyckats så väl med att få in ungdomar på arbetsmarknaden har tillskrivits det nära samarbete som finns mellan utbildning och arbetsmarknad i Tyskland, t.ex. i form av lärlingsutbildningar (se t.ex. Schröder, 2000). Den här uppsatsens intresse ligger dock i att avgöra om anställningsskyddet har en effekt på ungdomarnas börda av arbetslösheten, de båda variablerna sätts därför i relation till varandra (diagram 7). Korrelationen är visserligen positiv, 0,02, men så svag att det inte ger stöd åt teorin.

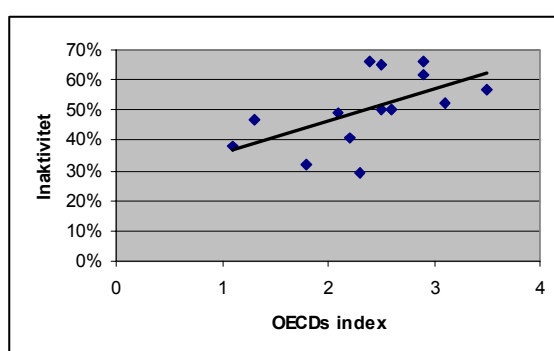
Diagram 7: Effekten av anställningsskydd på ungdomarnas börda av arbetslösheten, 14 EU-länder

4.4 Anställningsskyddets effekt på andelen inaktiva ungdomar

För att ytterligare testa teoriernas förutsägelser så görs i detta avsnitt samma korrelationstest som ovan ytterligare en gång, men nu med det alternativa måttet på brist på jobb för ungdomar som beroende variabel, inaktivitetstalet.

Diagram 8: Samband mellan anställningsskydd och andelen inaktiva ungdomar, 14 EU-länder

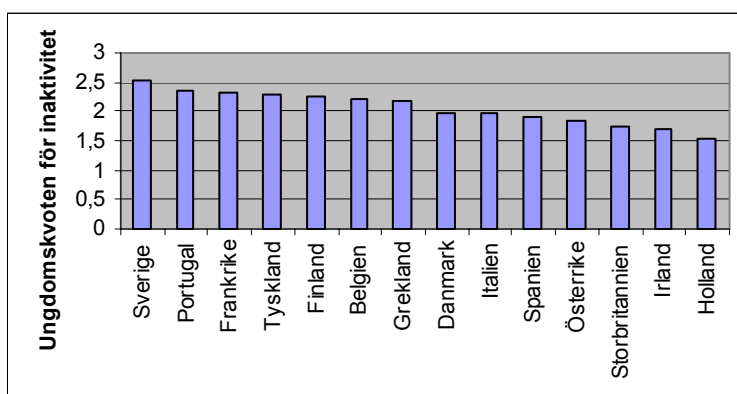
Liksom för andelen arbetslösa ungdomar är andelen inaktiva ungdomar positivt korrelerad med styrkan på anställningsskyddet (diagram 8). Korrelationen är 0,56, i stort sett densamma som när det första måttet på svårighet för ungdomar att få arbete används.

Andelen inaktiva ungdomar är i samtliga 14 länder större än andelen inaktiva vuxna (OECD). För att undersöka hur mycket större andelen inaktiva ungdomar är sätts inaktivitetsdata för ungdomar i relation till inaktivitetsdata för hela befolkningen på samma sätt som i ungdomsarbetslöshetsfallet, se bilaga 1 för data och beräkningar⁶. Detta resulterar i en ”ungdomskvot” för inaktiviteten på arbetsmarknaden och presenteras i diagram 9.⁷

⁶ Data för det totala inaktivitetstalet baseras på data för 15-59 åringar då data för 15-54 åringar inte finns tillgänglig.

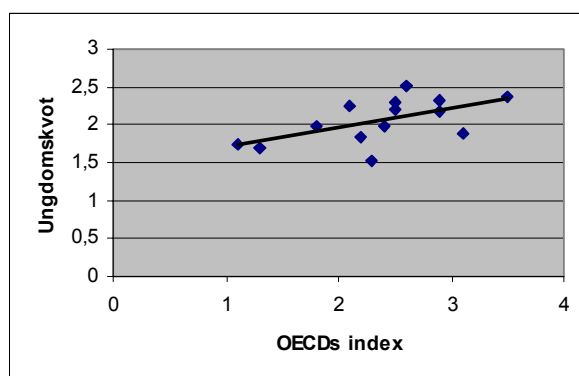
⁷ Ungdomskvoten anger hur mycket större, jämfört med hela befolkningen, ungdomarnas andel av inaktiviteten är.

Diagram 9: Ungdomskvoten av den totala inaktiviteten på arbetsmarknaden, 14 EU-länder

Svenska ungdomar är de bland ungdomarna i de 14 EU-länderna som utgör den största andelen inaktiva av hela befolkningen medan skillnaden är minst i Holland. I Sverige är det vanligt förekommande att man tar en ”paus” mellan gymnasie- och högskoleutbildning, och beroende på vad ungdomarna gör under denna tid kommer en del av dem att räknas som inaktiva. Detta skulle kunna vara en förklaring till att Sverige placerar sig högt på skalan.

Diagram 10: Effekten av anställningsskydd på ungdomskvoten av den totala inaktiviteten, 14 EU-länder

I diagram 10 sätts ungdomskvoten av den totala inaktiviteten i relation till styrkan på anställningsskyddet. Även om korrelationen, 0,58, inte är så hög så tyder det positiva sambandet på att ett högre anställningsskydd påverkar ungdomar mer än vuxna när det gäller att inte söka sig till arbetsmarknaden. När samma test tidigare gjordes med andelen arbetslösa ungdomar som mått på anställningsskyddets effekt på huruvida ungdomar får jobb eller inte

var korrelationen nära nog noll. Kanske är inaktiviteten ett bättre mått i det här fallet, i alla fall om teorierna stämmer. Enligt teorin skulle det kunna bero på att ungdomar vet att det är svårt att få arbete och därför inte har incitament att söka sig till arbetsmarknaden. I till exempel Sverige, där anställningsskyddet är relativt starkt (se diagram 3), skulle alltså en anledning till att många tar en paus i sin utbildning kunna vara att man bedömer chanserna som små att få ett arbete. Detta är dock endast en hypotes, som inte är baserad på några studier och som inte heller kommer att testas i uppsatsen. Vad som verkligen går att få ut av korrelationen i diagrammet är att ungdomar i länder med högt anställningsskydd i större grad än vuxna befinner sig i ett tillstånd av inaktivitet.

4.5 Effekten av anställningsskydd på andelen ungdomar som har tillfälliga anställningar

Ett högt anställningsskydd kan enligt teorin försvåra för ungdomar att få fasta anställningar och medföra att de istället i högre grad ges tillfälliga anställningskontrakt eftersom de är nya på arbetsmarknaden och deras produktivitet är osäker. För att empiriskt testa om den här teorin verkar stämma sätts andelen ungdomar med tillfälliga kontrakt i relation till styrkan på anställningsskyddet. I det här fallet är det dock inte helt självklart vilket av OECDs index för anställningsskydd som bör användas. Det övergripande indexet består av tre olika index, index för skydd mot kollektiva uppsägningar, index för skydd mot individuell uppsägning och index för restriktioner för användandet av tillfälliga anställningskontrakt. Skyddet mot kollektiva uppsägningar antas inte påverka ungdomar mer än vuxna då risken för arbetsgivaren att en kollektiv uppsägning av personal blir nödvändig inte påverkas av de anställdas egenskaper. Detta skydd bedöms därför inte påverka arbetsgivares val när det gäller att anställa ungdomar fast eller tillfälligt och därför utelämnas indexet för skydd mot kollektiva uppsägningar ur analysen. De andra två bitarna av OECDs övergripande index kan däremot anses vara relevanta i sammanhanget. I avsnitt 3.5 redovisades en positiv korrelation på 0,42 mellan indexet för reglering av tillfälliga anställningar och indexet för uppsägningsskydd.⁸ Styrkan i dessa två typer av reglering tenderar således att samvariera inom länderna. Om teorin stämmer så bör effekten av ett högt uppsägningsskydd annat lika vara att en större andel ungdomar som arbetar har tillfälliga anställningskontrakt, effekten av

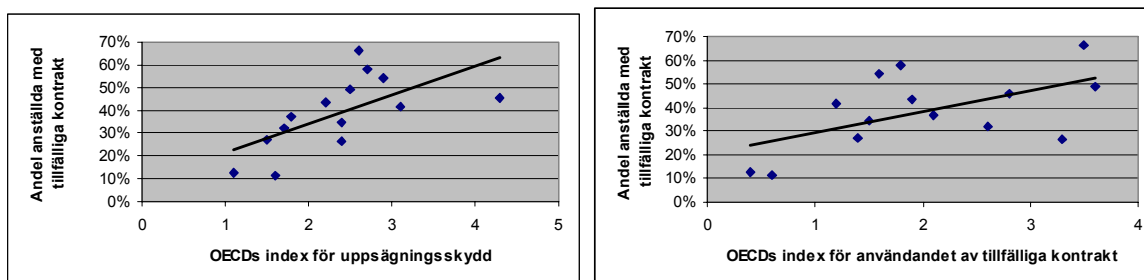
---

⁸ Uppsägningsskydd är i uppsatsen en kort form för anställningsskydd vid fast anställning

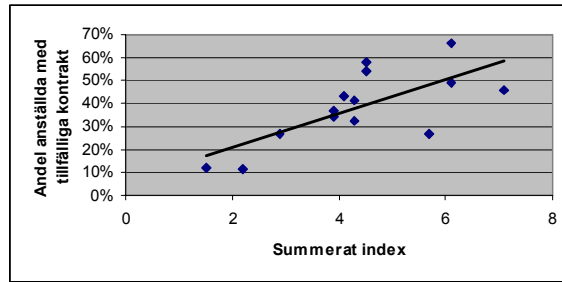
en stark reglering av användandet av tillfälliga kontrakt bör däremot annat lika betyda att en mindre andel ungdomar får denna typ av kontrakt. Då effekterna förväntas gå i motsatta riktningar studeras effekterna av de båda indexen först var för sig för att försöka se vilken som har störst betydelse. Dessutom används ett sammanvägt index, ett nytt övergripande index, där indexet för skydd mot uppsägning och indexet för restriktioner av användandet av tillfälliga kontrakt adderats.

I diagram 11, 12 och 13 presenteras korrelationerna mellan den beroende variabeln andelen ungdomar med tillfälliga anställningskontrakt och de tre olika indexen som oberoende variabler. Av diagrammen framgår att korrelationen är högst, 0,7, för det summerade indexet för anställningsskydd som oberoende variabel. Lägst korrelation, 0,57, visas när enbart indexet för reglering av användandet av tillfälliga kontrakt utgör den oberoende variabeln. Den positiva korrelationen är förvånande då en stark reglering av användandet av tillfälliga kontrakt kan väntas minska andelen ungdomar med denna form av kontrakt. En förklaring till detta oväntade resultat skulle kunna vara den positiva korrelationen på 0,42 mellan de båda indexen. Om en stark reglering av användandet av tillfälliga kontrakt inte har någon effekt på andelen ungdomar som ges dessa kontrakt så resulterar det i en positiv korrelation när indexet används som oberoende variabel såsom i diagram 12. För att konstanthålla indexet för skydd mot uppsägningar görs en regressionsanalys i avsnitt. Då enbart indexet för skydd mot uppsägningar används som oberoende variabel är korrelationen också relativt hög, 0,63. Av dessa enkla korrelationer att döma verkar alltså anställningsskyddet ha en positiv effekt på andelen ungdomar med tillfälliga kontrakt eftersom alla korrelationer är positiva. Detta innebär att ungdomars arbetsmarknadssituation påverkas negativt av ett högt anställningsskydd.

Diagram 11, 12 och 13: Samband mellan anställningsskydd och andel ungdomar med tillfälliga anställningskontrakt, 14 EU-länder

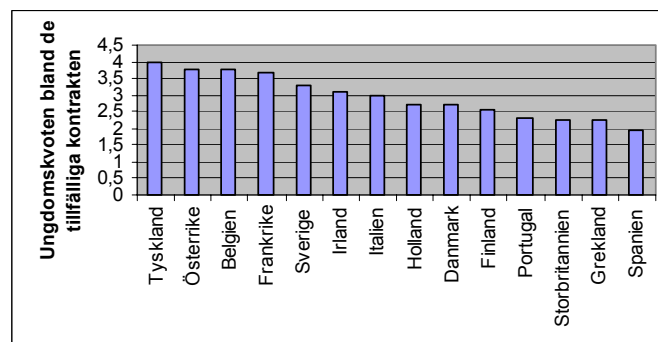

Slutligen testas om ungdomar verkar vara speciellt benägna att ges tillfälliga anställningskontrakt genom att andelen anställda ungdomar med tillfälliga kontrakt sätts i relation till andelen av alla anställda med tillfälliga kontrakt⁹. Detta resulterar i likhet med inaktiviteten i en ungdomskvot som anger hur mycket större andelen unga som har tillfälliga kontrakt jämfört med andelen av alla som har tillfälliga kontrakt är, för enkelhetens skull refererad till som ungdomskvoten bland tillfälliga anställningar. Ungdomskvoten presenteras i diagram 14; data och beräkningar kan studeras i bilaga 1.

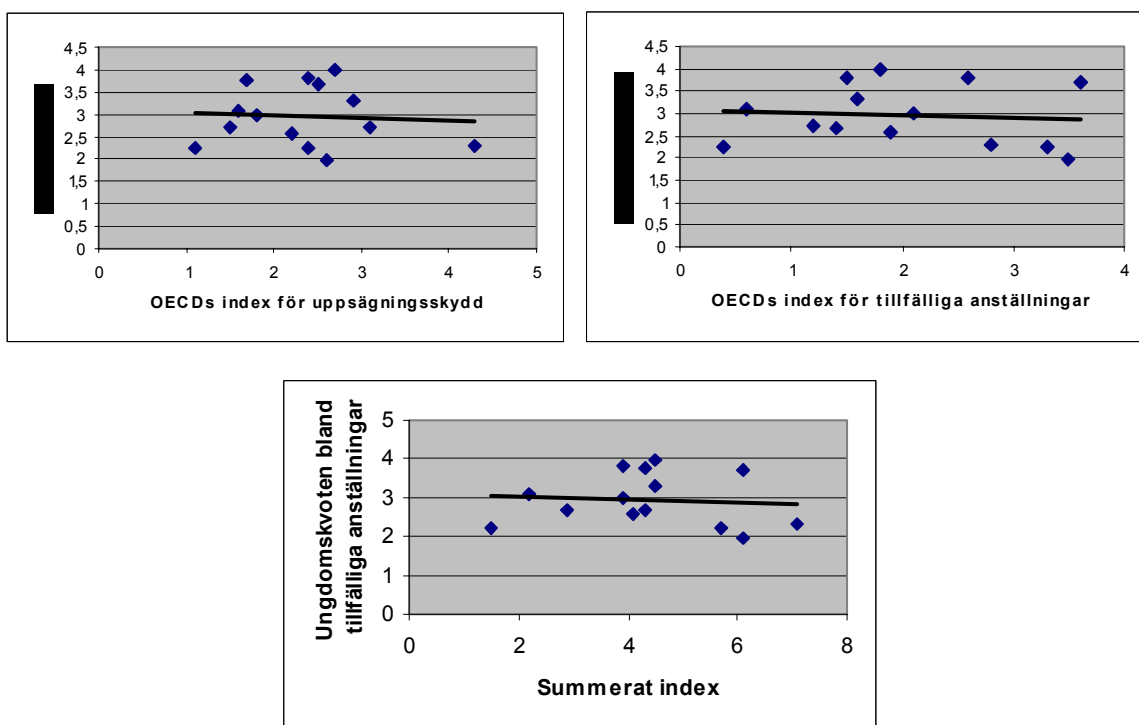
Diagram 14: Ungdomskvoten bland tillfälligt anställda

Ungdomskvoten bland de tillfälligt anställda väntas i enlighet med teorin vara större med ett starkare anställningsskydd. I diagram 15, 16 och 17 används de tre indexen som oberoende variabler igen, den här gången sätts de i relation till ungdomskvoten bland tillfälligt anställda för att testa om teorin verkar stämma. Samtliga korrelationer är dock så nära noll (-0,07, -0,08 respektive -0,09) att inget stöd för teorin kan ges. Ungdomar ser inte ut att vara särskilt utsatta för att få tillfälliga anställningskontrakt. Om det finns en effekt av anställningsskyddet på andelen med tillfälliga anställningskontrakt verkar den vara lika för alla anställda på arbetsmarknaden.

⁹ Data för den totala andelen med tillfälliga kontrakt på arbetsmarknaden baseras på data för 15-59 åringar då data för 15-54 åringar inte finns tillgänglig

Diagram 15, 16 och 17: Samband mellan anställningsskydd och ungdomskvoten bland tillfälliga anställningar, 14 EU-länder

Eftersom korrelationstesten har ett problem i att det index som inte används som oberoende variabel inte heller konstanthålls finns det dock en risk att korrelationstesten missar effekter av de olika indexen av anställningsskyddet. Om de förväntade effekterna av uppsägningsskyddet och regleringen av tillfälliga anställningar stämmer så kanske förklaringen till att samtliga korrelationer i diagrammen är nära noll att effekterna tar ut varandra. För att kontrollera för detta görs i nästa avsnitt en enklare regressionsanalys.

4.5.1 Regressionsanalys

Resultaten av korrelationstesten då de två olika anställningsskyddsindexen som oberoende variabler i tur och ordning sattes i relation till ungdomars andel av tillfälliga anställningskontrakt som beroende variabel är inte helt lätta att tolka. Ett av problemen är att när ett index sätts i relation till andelen eller ungdomskvoten med tillfälliga kontrakt så konstanthålles inte det index som inte sätts i relation till den beroende variabeln. Detta kan

tänkas ha påverkat resultaten, eftersom indexen samvarierar (se diagram 4). För att ytterligare testa de olika indexens påverkan på de beroende variablerna görs därför regressionsanalys. Fördelen med denna form av test är att man kan se hur variationer i styrkan av det enda indexet påverkar den beroende variabeln i regressionen allt annat lika. Regressionerna är dock baserade på endast 14 observationer vilket inte är optimalt för resultatens validitet men ändå kan tänkas ge mer information kring resultaten av korrelationerna i avsnitt 4.5.

Regressionsanalys av andelen ungdomar med tillfälliga anställningar

Skattning av hur andelen ungdomar i tillfälliga anställningar beror av de två indexen resulterar i följande regression. Index1 avser index för skydd mot uppsägning och index2 avser index för reglering av användandet av tillfälliga kontrakt.

$$\text{Andel i tillfällig anställning} = 4,52 + 9,52 * \text{index1} + 5,78 * \text{index2}$$

	Konstant	index1	index2
Standardavvikelse:	10,7	4,62	3,66
P-värde:	0,68	0,06	0,14

Skattningen av regressionen visar att index1, skydd mot uppsägning, är signifikant på 10 procents nivån. Index2, reglering av användandet av tillfälliga anställningar, är inte signifikant och dessutom positivt vilket inte är vad som förväntas.

Regressionsanalys av ungdomskvoten bland tillfälliga anställningar

Skattning med ungdomskvoten bland tillfälliga anställningar som beroende variabel resulterar i följande. Index1 och index2 definieras på samma vis som i föregående regression.

$$\text{Ungdomskvot bland tillfälliga anställningar} = 3,13 - 0,04 * \text{Index1} - 0,03 * \text{Index 2}$$

	Konstant	Index1	Index2
Standardavvikelse:	0,64	0,28	0,21
P-värde:	0,00	0,88	0,87

Skattningen visar att ingen av indexen är signifikanta, p-värdena är mycket höga.

5 SAMMANFATTANDE SLUTSATSER

Syftet med den här uppsatsen var att undersöka om ett högt anställningsskydd har en negativ effekt på arbetsmarknadssituationen för ungdomar. Situationen för ungdomar på arbetsmarknaden analyserades genom att studera statistik över ungdomsarbetslöshet och andelen ungdomar med tillfälliga anställningar i EU15.

I den teoretiska analysramen redovisades teorier både för och emot att anställningsskyddets effekt på arbetsmarknadens funktion skulle vara negativ. Eftersom ungdomsarbetslösheten utgör en stor del av den totala arbetslösheten och ungdomar har en större andel tillfälliga anställningar än äldre arbetstagare så redovisades också teorier för att anställningsskyddet skulle kunna tänkas ha en negativ effekt på ungdomars arbetsmarknadssituation, även om en negativ effekten av anställningsskyddet på arbetsmarknadssituationen för befolkningen inte skulle finnas. Att så skulle vara fallet var troligt eftersom både teorier och tidigare empiriska resultat visat att ett högt anställningsskydd både minskar inflödet till arbetslöshet och utflödet från arbetslöshet. Effekten skulle därmed vara längre individuella arbetslöshetsperioder, men om nivån på arbetslösheten i stort skulle öka eller minska har inte kunnat visas. Dock finns i teorin, och i en del tidigare empiriska resultat, anledning att tro att ungdomar är en grupp på arbetsmarknaden som kan tänkas få det svårare relativt vuxna när anställningsskyddet är högt. Detta för att de till stor del är nya på arbetsmarknaden och därmed inte kan styrka att de är produktiva. Risken att en uppsägning blir aktuell kan därför tänkas vara högre för en ung anställd än för en äldre vilket medför en hög förväntad uppsägningskostnad då det finns ett högt anställningsskydd. Arbetsgivare kan därmed ha svårt att våga ge ungdomar en chans och vill hellre anställa äldre personer, eller ge ungdomar endast tillfälliga kontrakt.

För att empiriskt testa om ungdomars arbetsmarknadssituation såg ut att påverkas negativt av ett högt anställningsskydd gjordes enklare korrelationstest. Som mått på styrkan av anställningsskyddet, den oberoende variabeln, användes OECDs index. Resultaten av

korrelationstesten visade att ungdomar i länder med högt anställningsskydd i större grad var arbetslösa eller inaktiva. Detta ger stöd åt teorin att ungdomars arbetsmarknadssituation påverkas negativt av ett starkt anställningsskydd. Test av teorin att ungdomars arbetslöshet skulle påverkas mer än den totala arbetslösheten av ett högt anställningsskydd visade ingen sådan effekt när andelen arbetslösa användes som beroende variabel. När andelen inaktiva användes som beroende variabel visade däremot testet en positiv korrelation mellan variablerna, vilket ger stöd för teorin om det är så att anledningen till att ungdomar i högre grad än vuxna är inaktiva i länder med högt anställningsskydd har valt att inte söka sig till arbetsmarknaden för att de är medvetna om svårigheten att få ett arbete.

Slutligen testades om andelen ungdomar med tillfälliga anställningskontrakt är större i länder med högt anställningsskydd. Två olika index för anställningsskydd användes som oberoende variabler, dels användes index för uppsägningsskydd och index för reglering av användandet av tillfälliga kontrakt var för sig och dels som ett summerat index. De olika indexen var alla positivt korrelerade med andelen ungdomar med tillfälliga anställningskontrakt. Detta är ett förvånande resultat då det förväntades att indexet för reglering av användandet av tillfälliga anställningskontrakt skulle vara negativt korrelerat med andelen ungdomar som har denna form av anställning. En regressionsanalys gjordes för att kunna testa effekterna av de två indexen på andelen ungdomar med tillfälliga anställningar allt annat lika. Skattningen visade en positiv effekt av index för uppsägningsskydd, denna skattning var signifikant, om än bara på 10 procents signifikansnivå. Effekten av indexet reglering av användandet av tillfälliga kontrakt skattades också som positiv, men var inte signifikant. En förklaring till det märkliga resultatet att länder med hårdare reglering av användandet av tillfälliga kontrakt har en större andel ungdomar med dessa kontrakt kan vara att indexen samvarierar. Det som påverkar hur stor andelen är skulle i så fall kunna tänkas vara endast hur starkt uppsägningsskyddet är.

För att undersöka om ungdomar är särskilt benägna att ges tillfälliga anställningar när anställningsskyddet är högt testades också detta. Varken korrelationstesten eller regressionsanalysen visade dock på att så skulle vara fallet, korrelationerna var närmast noll för alla index och skattningarna av de oberoende variablerna var dels mycket låga och dels insignifikanta.

Att dra starka slutsatser av resultaten i uppsatsen är inte möjligt. Dels används endast 14 observationer och dels utelämnas så många aspekter av ungdomars chans att få anställning att

resultaten kan tänkas vara snedvridna. Trots det är resultatet att ungdomar i länder med högt anställningsskydd till större del är arbetslösa eller har tillfälliga anställningskontrakt intressant. Samtliga korrelationer är svaga, de starkaste korrelationerna är 0,7 respektive 0,63, resultaten då det summerade indexet respektive index för uppsägningsskyddets styrka används som oberoende variabler med andelen ungdomar med tillfälliga kontrakt som beroende variabel. I regressionsanalysen visar sig också indexet för uppsägningsskyddet vara signifikant på 10 procents nivån. Man får se på resultaten som tendenser. Att fördjupa analysen av anställningsskyddets effekt på speciellt tillfälliga anställningar skulle dock vara intressant då området inte undersökt empiriskt i någon större utsträckning.

REFERENSER

Böcker

Borjas, George J. (2005), "Labour Economics", International edition 3rd edition, New York: McGraw-Hill/Irwin

Elliott, Robert F. (1991), "Labor Economics; A Comparative Text", Maidenhead-Berkshire, England: McGraw-Hill Book Company

Pascual, Amparo Serrano (2000), "Tackling youth unemployment in Europe: Monitoring the European employment strategy", European Trade Union Institute (and) Friedrich Ebert Stiftung, Brussels 2000

Schröder, Lena (2000), "Ungdomsarbetslösheten i ett internationellt perspektiv". IFAU, Forskningsrapport 2000:4

Walette, Mårten (2004), "Temporary Jobs in Sweden: Incidence, Exit, and On-the-Job Training". Lund Economic Studies no. 120, Department of Economics, Lunds Universitet

Utredningar och rapporter

Arnell Gustafsson, Ulla (2003), "Ungdomars inträde i arbetslivet", kapitel i *Ute och inne i svenskt arbetsliv* red. Casten von Otter, Arbetslivsinstitutet 2003:08

Addison, John T. (2001), "The Economics of Employment Protection", IZA Discussion Paper No. 381

Booth, Alison L., Juan J. Dolado och Jeff Frank (2002), "Symposium on Temporary Work", *The Economic Journal*, July 2002

Cazes, Sandrine och Alena Nesporova (2003), "Employment Protection Legislation (EPL) and its effects on Labour Market Performance", ILO

Edin, Per-Anders och Bertil Holmlund (1993), "Effekter av anställningsskydd", SOU 1993:32, Finansdepartementet, Stockholm

Helmbring, Kajsa (2006), "Insider-outsider fenomen och det nya utanförskapet", The Swedish model, rapport 4

Nordström Skans, Oskar (2005), "Har ungdomsarbetslöshet långsiktiga effekter?", *Arbetsmarknad & Arbetsliv*, årgång 11, nummer 3

O'Higgins, Niall (1997), "The Challenge of Youth Unemployment", *Employment and Training Papers 7*, ILO Geneva

Pierre, Gaëlle och Stefano Scarpetta (2004), "Employment Regulations through the Eyes of Employers: Do They Matter and How Do Firms Respond to Them?", Discussion Paper No. 1424

Young, David (2003), "Employment protection legislation: its economic impact and the case for reform", *European Commission Economic Papers*, No 186, July 2003

OECD (2004), "Employment Protection: The Costs and Benefits of Greater Job Security", Policy Brief, September 2004

Internetkällor

Centerpartiet.se, 2006
Tillgänglig: 2007-02-08
www.centerpartiet.se/templates2/Page.aspx?id=26567

Eurostat Databas
Tillgänglig: 2007-02-08
<http://epp.eurostat.cec.eu.int>

OECD Employment Outlook 2004, Chapter 2
Tillgänglig: 2007-02-08
<http://www.oecd.org/dataoecd/8/4/34846856.pdf>

Official Journal of the European Union, 2003
Tillgänglig: 2007-02-08
http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2003/l_197/l_19720030805en00130021.pdf

Sveriges Radio, 2006
Tillgänglig: 2007-02-08
www.sr.se/cgi-bin/ekot/artikel.asp?Artikel=834455

Youthstart, 2006
Tillgänglig: 2007-02-08
<http://www.iol.ie/EMPLOYMENT/youthstart/employyouth.html>

Bilaga 1

Data och resultat av beräkningar av ungdomarnas börda av arbetslösheten

	Ungdomsarbetslöshet	Total arbetslöshet (för alla 15-54 år)	Ungdomarnas börda = Ungdomsarbetslöshet/Total arbetslöshet
Italien	0,2395	0,0827	2,8956
Sverige	0,2183	0,0833	2,6219
Storbritannien	0,1284	0,0512	2,5077
Belgien	0,2144	0,0887	2,4170
Grekland	0,2595	0,1076	2,4123
Finland	0,2005	0,0873	2,2964
Frankrike	0,2147	0,0955	2,2488
Spanien	0,1966	0,0955	2,0590
Österrike	0,1032	0,0534	1,9333
Portugal	0,1603	0,0833	1,9249
Irland	0,0864	0,0463	1,8677
Danmark	0,0859	0,0484	1,7722
Holland	0,0821	0,0485	1,6934
Tyskland	0,1554	0,1111	1,3990

Data och resultat av beräkningar av ungdomskvoten bland inaktiva

	Andel inaktiva ungdomar	Totala andelen inaktiva (mellan 15-59 år)	Ungdomskvot för andel inaktiva = Andel inaktiva ungdomar/Totala andelen inaktiva
Sverige	0,5013	0,1998	2,5094
Portugal	0,5700	0,2415	2,3602
Frankrike	0,6160	0,2648	2,3267
Tyskland	0,5030	0,2200	2,2864
Finland	0,4933	0,2183	2,2600
Belgien	0,6495	0,2935	2,2129
Grekland	0,6628	0,3030	2,1873
Danmark	0,3188	0,1613	1,9767
Italien	0,6628	0,3355	1,9754
Spanien	0,5230	0,2763	1,8932
Österrike	0,4085	0,2215	1,8442
Storbritannien	0,3810	0,2195	1,7358
Irland	0,4673	0,2743	1,7037
Holland	0,2898	0,1895	1,5290

Data och resultat av beräkningar för ungdomskvoten bland tillfälliga anställningar

	Andel ungdomar med tillfälliga kontrakt	Totala andelen med tillfälliga kontrakt (15-59 år)	Ungdomskvoten bland de tillfälliga kontrakten = Andel ungdomar med tillfälliga/Totala andelen med tillfälliga
Tyskland	0,5815	0,1463	3,9761
Österrike	0,3458	0,0913	3,7890
Belgien	0,3215	0,0850	3,7824
Frankrike	0,4915	0,1333	3,6886
Sverige	0,5405	0,1628	3,3210
Irland	0,1145	0,0370	3,0946
Italien	0,3698	0,1233	3,0000
Holland	0,4168	0,1545	2,6974
Danmark	0,2695	0,1000	2,6950
Finland	0,4323	0,1682	2,5691
Portugal	0,4560	0,1980	2,3030
Storbritannien	0,1238	0,0555	2,2297
Grekland	0,2645	0,1188	2,2274
Spanien	0,6643	0,3393	1,9580